

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ที่ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสำรวจความคิดเห็น เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และ วัฏจักรภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์

ขั้นตอนดำเนินงานและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสงฆ์ จากเอกสารต่าง ๆ เช่น วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร พระราชบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ บันทึกเกี่ยวกับหนังสือราชการ และ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และภารกิจ ของมหาวิทยาลัยสงฆ์จาก
  - 1.1 หอสมุดแห่งชาติ และกองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.2 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
  - 1.3 สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
  - 1.4 สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.5 กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.6 กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
2. สัมภาษณ์ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยสงฆ์ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์
3. สำรวจการดำเนินการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ว่ากระทำตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ที่วางไว้หรือไม่ ตามภารกิจที่สรุปได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสงฆ์
4. สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์จากอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยสงฆ์ ด้วยการสอบถามความคิดเห็น

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้

1. เอกสารต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ บันทึกเกี่ยวกับ หนังสือราชการ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสงขล.

2. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสงขล จำนวน 24 รูปมีดังนี้

2.1 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (13 รูป)

- 2.1.1 อธิการบดี (พระอมรมหาจารย์)
- 2.1.2 รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (พระเมธีธรรมภรณ์)
- 2.1.3 รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร (พระมหาสำรวม ปิยธัมโม)
- 2.1.4 รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน (พระมหาพิสิฏฐ์ สุธัมโม)
- 2.1.5 รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ (พระครูศรีธรรมปฏิภาณ)
- 2.1.6 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต (พระสิริสุทัศน์ธรรมภรณ์)
- 2.1.7 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ (พระเมธีรัตนดิลก)
- 2.1.8 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการวิทยาเขต (พระครูวรกิจจาภรณ์)
- 2.1.9 คณบดีคณะพุทธศาสตร์ (พระมหาโกวิทย์ สิริวัฒน์)
- 2.1.10 คณบดีคณะครุศาสตร์ (พระครูวินัยธรสุนทร ธีรธัมโม)
- 2.1.11 คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ (พระมหาสมชัย กุศลจิตโต)
- 2.1.12 คณบดีคณะสังคมศาสตร์ (พระมหาสำรวม ปิยธัมโม)
- 2.1.13 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (พระเมธีธรรมภรณ์)

2.2 สภากาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ (11 รูป)

- 2.2.1 อธิการบดี (พระธรรมธัชฌณี)
- 2.2.2 รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร (พระเทพวราจารย์)
- 2.2.3 รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (พระราชวิสุททธิกวี)
- 2.2.4 รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา (พระครูสุภัทรสารโสภณ)
- 2.2.5 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา (พระปริยัติเมธี)
- 2.2.6 รองอธิการบดีฝ่ายเผยแพร่ (พระราชธรรมเทส)
- 2.2.7 คณบดีคณะศาสนาและปรัชญา (พระมธ ธรรมรส)

- 2.2.8 คณะบดีคณะสังคมศาสตร์ (พระครูสิริปัญญาเมธี)
- 2.2.9 คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ (พระมหาอุทัย อุทัย)
- 2.2.10 คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ (พระกิตติสารกวี)
- 2.2.11 คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย (พระเมธาธรรมรส)

- 3. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน 5 ราย
  - 3.1 ศาสตราจารย์ ดร.ระวี ภาวิไล ผู้อำนวยการธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 3.2 ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 3.3 รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 3.4 รองศาสตราจารย์ เสฐียรพงษ์ วรรณปก นักวิชาการ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร
  - 3.5 คุณอำนาจ บัวศิริ ผู้อำนวยการ ฝ่ายศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- 4. อาจารย์ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ มีดังนี้
  - 4.1 อาจารย์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 80 ราย
  - 4.2 อาจารย์ของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 75 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยสงฆ์ จัดสร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสงฆ์ 3 ท่านคือ

- 1.1 พระราชธรรมนิเทศ รองอธิการบดีฝ่ายเผยแผ่ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์
- 1.2 พระเมธีธรรมภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์
- 1.3 อาจารย์จันทงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต

คำถามในรูปแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นหลักดังนี้

- วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์
- การดำเนินงานต่าง ๆ ภายหลังจากก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์
- กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยสงฆ์กระทำอย่างต่อเนื่องและเด่นชัด ตลอดจนผลและปัญหาของ

การดำเนินงาน

- ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่กระทำอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจน

แนวโน้มในอนาคต

เมื่อจัดสร้างแบบสัมภาษณ์ได้แล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของข้อความในแต่ละข้อคำถาม และปรับปรุงเนื้อหาเพื่อนำไปสัมภาษณ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. พระเมธีธรรมาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

2. พระเมฆาธรรมรส คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยและคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

3. ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา โฉวีไสิกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและการให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมาร่วมพิจารณาปรับปรุงข้อความและภาษาในบางข้อกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ก่อนนำออกไปทดลองใช้ (Try out)

2. แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงฆ์ที่มีต่อภารกิจของมหาวิทยาลัยสงฆ์ จัดสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยสงฆ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

2.1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจด้านการให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร (ระดับอุดมศึกษา)

2.3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

2.4 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจด้านการเป็นแหล่งรวมวิทยากรทางพระพุทธศาสนา

2.5 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจด้านอื่น ๆ

เมื่อการสร้างแบบสอบถามเสร็จจึงได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และพิจารณาให้คำแนะนำปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จำนวน 2 ท่านดังนี้

1. พระเมฆาธรรมรส คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยและคณบดีคณะศาสนาและปรัชญา สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

2. ดร. พระมหาวีฑาจารย์ ปัญญาวิโร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์

ภายหลังผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามแล้ว นำกลับมามีการปรึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยสงฆ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงฆ์มาวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยวิเคราะห์เป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง